

اثر مورفولوژی اسپرم در میزان حاملگی به روش تلقیح داخل رحمی اسپرم

صدیقه اسماعیل‌زاده (M.D.)^۱، مهرداد فارسی (Ph.D.)^۲، علی بیژنی (M.D.)^۳

۱- گروه زنان و مامایی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی بابل، بابل، ایران.

۲- گروه آناتومی و جنین‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی بابل، بابل، ایران.

۳- پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی بابل، بابل، ایران..

چکیده

زمینه و هدف: یکی از عوامل موثر بر نازایی فاکتورهای مردانه می‌باشد. یکی از علل ناباروری، فاکتورهای مردانه شامل اختلال در تعداد، تحرک و مورفولوژی اسپرم می‌باشد. تلقیح داخل رحمی اسپرم (IUI) به‌طور گسترده‌ای جهت درمان زوج‌های نابارور ناشی از فاکتور مردانه به‌کار می‌رود. معیارهای تعداد اسپرم و تحرک آن و درصد اسپرم‌های دارای مورفولوژی طبیعی در ارزیابی کیفیت مایع منی مورد بررسی قرار می‌گیرند. مطالعات متعددی به بررسی تعداد و تحرک اسپرم پرداخته است؛ ولی مطالعه مورفولوژی اسپرم در منطقه شمال کشور (مازندران) کمتر صورت گرفته است. لذا این مطالعه موفقیت بارداری به روش IUI را در افراد دارای اسپرم‌های با مورفولوژی طبیعی کمتر از ۵٪ و بیشتر از ۵٪ مورد ارزیابی قرار می‌دهد. **روش بررسی:** مطالعه حاضر، مطالعه‌ای تحلیلی بود که روی زوجین کاندید انجام IUI مراجعه کننده به دو مرکز ناباروری شهر بابل انجام شد. پس از طی مراحل اولیه و تحریک تخمک‌گذاری و رعایت نکات لازم جهت IUI، نمونه اسپرم از نظر تعداد، تحرک و مورفولوژی براساس معیار NAFA and ESHRE-SIGA 2002 مورد ارزیابی قرار گرفت. سپس نتایج حاصل از طریق نرم افزار آماری SPSS و با آزمون‌های رگرسیون لجستیک، t زوجی و تست دقیق فیشر مورد ارزیابی آماری قرار گرفت و $p < 0/05$ معنی‌دار در نظر گرفته شد.

نتایج: از ۵۶۱ زوجی که برای آنها سیکل IUI انجام شد در ۱۰۳ مورد بارداری در زوجین با مورفولوژی طبیعی بیش از ۵٪ و ۴ مورد بارداری در زوجین با مورفولوژی کمتر از ۵٪ مشاهده شد که از نظر آماری معنی‌دار بود ($p < 0/05$)؛ در ۵۰۴ مورد از این زوجین تعداد اسپرم بیش از 20 million/ml بود، که در این گروه نتیجه IUI در موارد مورفولوژی اسپرم بیش از ۵٪ به‌طور معنی‌داری بیشتر از زوجین با مورفولوژی کمتر از ۵٪ در این گروه بود (۲۱/۴ نسبت به ۵/۶)، ($p < 0/01$). در ۵۴۳ نفر از زوجین تحرک اسپرم بیش از ۵۰٪ بود که بررسی نتایج IUI در این گروه نشان داد مواردی که مورفولوژی اسپرم بیش از ۵٪ بود به‌طور معنی‌داری بیشتر از موارد با مورفولوژی اسپرم کمتر از ۵٪ در این گروه بود (۲۰/۵ نسبت به ۸/۳)، ($p < 0/05$). **نتیجه‌گیری:** نتیجه مطالعه نشان داد که مورفولوژی طبیعی اسپرم بیش از ۵٪ می‌تواند فاکتوری تعیین کننده و تأثیرگذار بر روی نتایج IUI باشد و مورفولوژی نرمال اسپرم همراه با تعداد و تحرک نرمال نقش بسزایی در افزایش میزان بارداری دارد؛ لذا پیشنهاد می‌شود علاوه بر بررسی تعداد و تحرک به بررسی مورفولوژی نیز توجه شود.

کلید واژگان: آنالیز مایع منی، تلقیح داخل رحمی اسپرم، تحرک اسپرم، مورفولوژی اسپرم، تعداد اسپرم، ناباروری، روش کمک باروری.

مسئول مکاتبه: دکتر صدیقه اسماعیل‌زاده، مرکز تحقیقات باروری و ناباروری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی بابل، بابل، ایران.

پست الکترونیک: sesmael@yahoo.com